

VINERI • 2 AUGUST 2013 • ANUL LXIII NR. 31

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Viata de odinioară într-o familie mare din Chitighaz

„Păpărugistii” au învățat codul bunelor maniere

Alte trei noi volume ale Institutului de Cercetări

CALENDAR ORTODOX

5 august, luni, Înaintea Schimbării la Față a Domnului;
†) Cuv. Ioan Iacob de la Neamț.

6 august, marți, (†) Schimbarea la Față a Domnului
(Pobreenia).

7 august, miercuri, †) Cuv. Teodora de la Sihla.

8 august, joi, Sf. Emilian Mărt. Ep. Cizicului; Sf. Miron, Ep. Cretei.

9 august, vineri, Sf. 10 Mc. Mărt. pentru icoana lui Hristos.

10 august, sâmbătă, Sf. Mc. Arhid. Lavrentie.

11 august, duminică, †) Sf. Mc. Nifon, Patr. Constantinopolului.
Duminica a VII-a după Rusalii (a Sf. Părinți de la Sinodul IV
Ecumenic; Vindecarea a doi orbi și a unui mut din
Capernaum).

10 vorbe pe săptămână

ACCENT – 1. Pronunțare mai intensă, pe un ton mai înalt etc. a unei silabe dintr-un cuvânt sau a unui cuvânt dintr-un grup sintactic. – Expr. A pune accentul (pe ceva) = a scoate în relief, a da atenție deosebită (unei probleme). 2. Fel particular de pronunțare, specific unui grai, unei limbi sau unei stări afective. – Din fr. accent, lat. accentus = HANGSÚLY, AKCENTUS

CENZURĂ – 1. Control prealabil exercitat, în unele state, asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, emisiunilor de radioteleviziune și, în anumite condiții, asupra corespondenței și convorbirilor telefonice; organ care exercită acest control. 2. Demnitatea, funcția de cenzor în vechea Romă. – Din lat. censura, fr. censure = CENZÚRA

CUPLU – Pereche formată din persoane (de sex opus). – Din fr. couple = PÁR, KETTÓS

EMOȚIONANT – Care emoționează; mișcător, tulburător. [Pr.: -i-o-] – Din fr. émotionnant = MEGHATÓ, MEGINDÍTÓ

OCCIDENT – Apus, vest; spațiul geografic situat la apus de un punct de referință. – Din fr. occident, lat. occidens = NYUGAT

PATRUPED – (Animal) cu patru picioare. – Din fr. quadrupède, lat. quadrupes (după patru) = NÉGYLÁBÚ

PROFUND – 1. (Despre oameni) Înzestrat cu o mare putere de pătrundere, de înțelegere; care analizează temeinic lucrurile; pătrunzător, perspicace; (despre înțelegerea, despre gândurile, judecățile, creațiile etc. omului) care dovedește profunzime, seriozitate, inteligență. 2. (Despre însușiri morale, despre stări fiziologice sau psihice etc.) Puternic, intens, mare. 3. (Despre ochi, privire) Care exprimă, care sugerează însușiri morale deosebite, profunzime, sentimente adânci. 4. (Despre voce, sunete etc.) Cu ton jos; grav, adânc. 5. (Despre procese fizice, sociale, morale etc.) Fundamental, esențial, radical. – Din lat. profundus, fr. profond = MÉLY, MÉLYREHATÓ

RAPID – Care se mișcă, se desfășoară, se execută cu repeziciune. – Tren rapid (și substantivat, n.) = tren care circulă cu viteză mare și care oprește numai în stațiile importante. – Din fr. rapide, lat. rapidus = GYORS, SEBES

TERN – Fără luciu, șters, spălăcit; fig. fără relief, fără culoare; mohorât, monoton. – Din fr. terne = ELMOSÓDOTT, SZÍNTLEN

ȚIPĂTOR – (Despre glas) Strident. – (Despre culori, lumină) Prea bătaior la ochi, prea viu, prea intens. – ipa + suf. -ător = KIÁLTÓ; RIKÍTÓ

dex online

Bunică de 90 de ani, sărbătorită la Chitighaz

Maria Otlăcan, născută Popa, din Chitighaz, a fost sărbătorită, vineri, 26 iulie, de rude, vecini, prieteni, și a fost felicitată la domiciliu de primarul localității, Maria Gyuricska Kalcsó și directoarea centrului de îngrijire a bătrânilor, Andreea Abrudan. Din partea primăriei, doamna Otlăcan a primit o diplomă și flori. Maria Popa Otlăcan s-a născut acum nouăzeci de ani, la 28 iulie 1923. A rămas văduvă acum 17 ani, iar în ciuda vârstei înaintate, ea se bucură de sănătate, nu are probleme

grave, auzul îi este încă bun și vorbirea îi este coerentă.

Cu ocazia acestei întâl-

niri am realizat și un interviu cu dânsa pe care îl vom publica în numărul următor.

A.B.

Excursie la București la Preliminariile
Campionatului Mondial
România–Ungaria

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria organizează în luna septembrie o excursie la București, cu ocazia meciului de fotbal România–Ungaria. Partida va avea loc în seara de 6 septembrie, pe Arena Națională. Excursia se va desfășura între 5–7 septembrie, iar programul cuprinde: joi, 5 septembrie, la ora 7.00 dimineată, plecarea de la Jula, cu oprire la Mănăs-

tirea Cozia, iar seara vizitarea centrului istoric al Bucureștiului. A doua zi, pe 6 septembrie, sunt prevăzute în program o vizită la Patriarhia Română, la Palatul Parlamentului, iar seara de la ora 20.00 participarea la meciul de fotbal. Sâmbăta dis-de-dimineată va fi pornirea spre casă. Costurile excursiei prevăd 12.000 forinți/persoană autocarul, 24–28 euro/per-

soană/noapte cazarea în centrul Bucureștiului (cu mic dejun) și biletul de intrare la meci, care va fi aproximativ 6–8 mii de forinți. Termenul de înscriere la excursie este 16 august. Contact: tiberiu.boca@gmail.com, telefon (Tiberiu Boca): 30/336-8780, 70/336-4787, sau la Noemi Marc (Uniunea Culturală, Jula, str. Gh. Doja nr. 8): 70/614-1323.

Poza săptămânii

– Oare pruncii sunt atenți la mine sau la Eminescu???

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Familia lui Ștefan Truț din Chitighaz
(foto: din arhiva Mariei Sarca Zombai)

Viața de odinioară într-o familie mare din Chitighaz

Temelia existenței românilor din Chitighaz a fost întotdeauna familia. Această instituție puternică în a doua jumătate a secolului al XX-lea s-a destrămat, cauza fiind pierderea legăturilor firești dintre membrii familiei. O caracteristică a familiilor române din Chitighazul de odinioară era că familiile aveau copii numeroși. Cercetând protocolul de botez al Bisericii Ortodoxe Române găsim multe familii cu câte 6–12 copii. Câteva nume dintre acestea sunt: Sabău Truca, Sarca, Granciu, Avramuț, Otlăcan, Pantea, Stan, Podariu, Cioca, Pișpilic, Truț.

Numărul mare al copiilor a ajutat la reproducerea familiilor, la înmulțirea locuitorilor, care a contribuit nu numai la prosperarea familiilor ci și a comunității române și a satului. Copiii acestor familii devenind adulți și părinți și ei, la rândul lor, au avut doar câte unu sau doi copii. Iată o cauză a scăderii numărului românilor din comună, pe care înaintașii, strămoșii lor au întemeiat-o. O altă cauză a fost pierderea pământului, schimbarea traiului tradițional țărănesc, bazat pe micile gospodării, pe economia familială, pe cultivarea pământului și creșterea animalelor. Colectivizarea i-a privat de locurile de muncă, care ar fi putut asigura sătenilor o perspectivă în viitor. După formarea forțată a colectivelor de producție, între anii 1950–60, a trebuit să dea pământul în colectivă

Ștefan Truț pe vremea când era paznic la porci

(la „csopot”) au lucrat pentru „munkaegység” (muncă în brigadă). Tinerii au fost nevoiți să-și caute loc de muncă, mulți și-au găsit de lucru în întreprinderile din localitate, cum au fost ERDÉRT și MEZŐGÉP. Mulți au fost însă nevoiți să-și câștige existența în orașele învecinate. O pătură tot mai mare a învățat la școli medii din Jula, Bichișciaba, după bacalaureat la școli superioare, la Universități din Seghedin, Budapesta, devenind intelectuali, profesori, medici sau juriști. După terminarea studiilor, cei mai mulți nu s-au reîntors în comună, găsim loc de muncă în diferite orașe. Căsătorindu-se cu tineri maghiari, formându-se tot mai multe căsătorii mixte, cu aceasta a început asi-

milarea. Trăind într-un mediu maghiar, cu timpul au uitat tradițiile și limba maternă.

Familia lui Ștefan Truț e una dintre familiile străvechi române din Chitighaz, unde s-au născut 13 copii și unde tradițiile se transmiteau din generație în generație. Am stat de vorbă cu Maria Truț Pop, cea mai tânără dintre fete.

– Te rog să ne prezinți familia voastră?

– Capul familiei a fost tata, Ștefan Truț (1898–1981). S-a căsătorit cu Maria Botaș, din această căsătorie s-au născut patru copii. Sofia (1920), Florica (1924), Ioan (1927), Ileana (1931). După moartea timpurie a soției, tata s-a căsătorit pentru a doua oară, cu Maria Bodârlău (1916–1982). Din căsătoria aceasta s-au născut nouă copii: Ștefan (1935), Ana (1937), Zenobia (1939), Petru (1942), Gheorghe (1944), Livia (1948), Mihai, Maria (1955), Ladislau (1957).

– Cu ce s-a ocupat tatăl tău?

– Tata a fost în angajarea comunei ca porcar, păzind porcii pe pășune, pe miriște. După 1945, familia a cultivat pământ, a crescut animale, a avut doi cai, vaci, porci, găini, toate pentru întreținerea familiei.

(Continuare
în pag. a 12-a)

EDITORIAL

Omul fără identitate

O scrisoare emoționantă a unei tinere românce, plecată la studii în Marea Britanie, circulă de câteva zile pe Internet și este comentată pe diferitele rețele de socializare. Româncea scrie despre Occidentul Europei că este un loc fără identitate, cu tradiții care se pierd încet-încet din cauza globalizării, în care cetățenii se tem permanent de extremismul islamic, în care nimănui nu-i pasă ce gândești sau ce dorești. Poate textul semnat cu numele de Cristiana Maria Mărcuș este o invenție jurnalistică (de ce să nu credem asta), oricum el a mișcat multă lume, a provocat multe întrebări, i-a pus pe gânduri pe mulți români.

Scrisoarea începe așa: „Sunt studentă în Londra la una dintre cele mai bune universități europene. Sunt mândră că am reușit să ajung aici și le voi fi recunoscătoare părinților mei pentru educația și efortul material extraordinar pe care l-au depus pentru a mă trimite la studii de calitate mereu. Dar mă deranjează teribil întrebară tuturor: Te mai întorci? Și uimirea clară la auzul unui ferm DA. Acest DA nu era atât de ferm înainte de a mă muta în Londra. Înainte era un «mi-aș dori, dacă voi avea unde să mă întorc mă voi întoarce».” Cristiana înșiră apoi că face parte dintr-o generație „crescută într-o scârbă pentru patrie”, „credem că politica, cultura și educația cât mai internațională este foarte benefică, credem în globalizare, suntem de acord câteodată că România e frumoasă, dar păcat că e locuită...”

Și ne explică apoi cum vede ea Occidentul: „Un loc care nu mai are identitate, globalizarea îi distruge încet-încet toate tradițiile, cenzura comunismului bolșevic s-a transformat în a fi politic corect, trăiești cu riscul că un islamist extremist poate să bombardeze pentru Allahul lui locuitorii unei țări în care el s-a mutat, istoria nu mai poate fi spusă pentru că poate jigni anumite popoare, copiii pot fi uciși în pânțele de către propria lor mamă – avortul fiind văzut ca o metodă contraceptivă în loc să i se spună crimă, Crăciunul și Paștele precum și alte tradiții străvechi sunt doar un prilej de marketing. Aici nu există nici un pic de profunzime, relațiile dintre oameni sunt pur profesionale, prietenia, iubirea sunt toate o afacere, tot ce facem e pentru CV și când vrem să ne căsătorim găsim noi pe perfectmatch.com ceva, nu?”

Problemele pe care le observă această tânără, plecată din România la studii în Occident și le pot asuma și românii care trăiesc în afara granițelor României, în jurul ei, în formă de cunună. Și din comunitatea românească din Ungaria au plecat în ultimii ani mulți tineri, nu atât la studii cât la muncă, în țările din Vestul Europei. Unii s-au întors scârbiți de modul de trai de acolo, mulți s-au plâns de sufletele goale, de prietenii fățarnice pe care le-au trăit acolo. Au trebuit să trăiască luni sau ani de zile la mii de kilometri de familiile lor, ca să-și dea seama de realitatea dură din Occident, să vadă că banul, și numai banul, nu te face fericit, și să le fie dor de căldura locului natal, de valorile din comunitatea pe care au părăsit-o.

În Ungaria, tinerii din comunitatea românească se asimilează într-un ritm extrem de rapid. Din moment ce au obținut un loc de muncă într-un oraș mare, între unguri, uită de unde au venit, le este rușine dacă li se observă accentul străin, și se străduiesc să se asimileze cât mai repede. Dacă se poate într-un singur sfârșit de săptămână. Foarte puține cazuri cunosc unde acești tineri depun efortul să se mențină așa cum i-au făcut părinții lor și cum i-a lăsat Bunul Dumnezeu.

În schimb, cunosc multe cazuri, când tineri de-ai noștri se întorc din Occident mai români decât au fost când au plecat de-acasă. Acolo au cunoscut și s-au împrietenit cu români din România. Au legat prietenii pe viață. Străinătatea le-a întărit identitatea de români și i-a întors de pe drumul greșit.

Eva Șimon

Turcașul Ștefan Truț

Schimbarea la Față a Domnului Iisus Hristos

Mari și nemăsurate au fost minunile Domnului nostru Iisus Hristos. Cu un singur cuvânt al Său a înviat pe fiica lui Iair, mai marele sinagogii, pe fiul văduvei din Nain, încă și pe Lazăr, care era în mormânt de patru zile întregi. Cu un singur cuvânt al Său a cerat vânturile și valurile lacului Ghenizaret și s-a făcut liniște desăvârșită, cu cinci pâini și doi pești a saturat cinci mii de oameni fără femei și copii, iar cu patru pâini, patru mii.

Îi vindeca pe cei bolnavi, tămăduind orice fel de boală, izgonea duhurile cele viclene din demonizați, a redat vederea celor orbi și auzul celor surzi printr-o singură atingere... Nu ajung acestea?

Toate acestea, însă, nu au fost suficiente pentru oamenii care îl invidiau, pentru oamenii despre care marele prooroc Isaia a spus:

„Cu auzul veți auzi și nu veți înțelege și privind veți privi și nu veți vedea. Că s-a îngroșat inima nădărilor acestuia și cu urechile greu au auzit, și ochii lor și-au închis, ca nu cumva

să vadă cu ochii și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă, și să se întoarcă și să-i vindec pe ei” (Matei 13:14-15).

La toate acestea, care însă nu au fost suficiente pentru oamenii greoi la auz și cu ochii întunecați, Domnul nostru Iisus Hristos a adăugat marea minune a Schimbării Sale la Față pe Muntele Tabor. Lui, Care a strălucit cu lumina dumnezeiască, I s-au arătat profeții din Vechiul Testament, Moise și Ilie, și I s-au închinat ca Dătătorului de Lege. Cu frică și cu spaimă priveau această priveliște minunată a celor mai aleși dintre apostoli, Petru, Iacob și Ioan, iar după norul care i-a acoperit, s-a auzit glasul lui Dumnezeu:

„Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit; pe Acesta să-L ascultați” (Matei 17: 5).

Sfinții Apostoli au propovăduit în întreaga lume că Domnul nostru Iisus Hristos este „cu adevărat raza Tatălui”.

Lumea întreagă, auzind aceasta, ar fi trebuit să îngenuncheze înaintea Domnului Iisus Hristos și să se

închine adevăratului Fiu al lui Dumnezeu.

Ar fi trebuit ca arătarea pe Tabor a celor doi dintre cei mai mari profeți ai Vechiului Testament și închinarea lor în fața Domnului Iisus Hristos în timpul Schimbării Sale la Față să închidă pentru totdeauna buzele dezgustătoare ale cărturarilor și fariseilor, care îl urau pe Domnul Iisus și îl considerau călcător al Legii lui Moise. Dar și până astăzi, evreii nu cred că El este Mesia.

Nu doar evreii nu cred în El, dar și pentru mulți creștini, din ce în ce mai mult lumina dumnezeiască a Domnului nostru Iisus Hristos este o piedică. Din ce în ce mai mică devine „turma cea mică” a lui Hristos, (turmă) pentru care lumina dumnezeiască a lui Hristos strălucește cu aceeași putere cu care a strălucit apostolilor Petru, Iacob și Ioan atunci pe Muntele Tabor.

Însă să nu deznădăjduim, deoarece Domnul nos-

tru Iisus Hristos a spus: *„Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă Împărăția” (Luca 12: 32).*

Necredința între popoare a luat dimensiuni neliniștitoare și lumina lui Hristos a fost umbrită de norul cel întunecos al ateismului. Astăzi, mai des ca niciodată, ne amintim de înfricoșatul cuvânt al lui Hristos: *„Dar când va veni Fiul Omului, va mai găsi oare credință pe pământ?” (Luca 18: 8).*

Însă să nu deznădăjduim, deoarece, vorbind El despre semnele celei de-a doua veniri a Sa, a spus: *„Iar când vor începe să fie acestea, prindeți curaj și ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră se apropie” (Luca 21: 28).*

Așadar, viața voastră să fie în așa fel încât, în acea zi înfricoșătoare a Judecării, să putem să ridicăm capul nostru și nu să-l plecăm adânc, deznădăjduiți. Amin.

Cuvânt al Sfântului Luca, Arhiepiscopul Crimei
(Sursa: apologeticum.ro)

Bătrânețe fericită au cei ce au avut o tinerețe cinstită

Noi credem într-o binecuvântare a lui Dumnezeu care ne duce la o bătrânețe fericită și care este tot o tinerețe, iar cel ce poate ajunge la o bătrânețe fericită este cel care a avut o tinerețe cinstită.

Să dea Dumnezeu să avem folos din acest cuvânt despre tineri, despre tinerețe, despre tinerețe fără bătrânețe, dar nu în sensul să nu ajungi la o vârstă înaintată, ci să nu ajungi la neputințele bătrâneții, că dacă ajungi să fii la bătrânețe ca la tinerețe nu-i nimic, că doar asta are în vedere acest cuvânt popular „tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”.

Tinerețea ne-o asigură credința în Dumnezeu, ne asigură o viață curată. Cred că v-am mai spus că la cununie se spune: „Dă-le lor, Doamne, să-și petreacă viața fără prihană și învrednicește-i să ajungă la bătrânețe fericite, cu inimă curată împlinind poruncile Tale”. E vorba de mirii ce

se căsătoresc și pentru care preotul cere să-și petreacă viața fără de prihană, adică fără vină, în chip ireproșabil, să aibă o viață curată și sfântă, realizată prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și prin aceasta să ajungă la bătrânețe fericită, pe care am putea-o numi tot o tinerețe, dacă nu

intervin neputințele bătrâneții. Dar noi credem într-o binecuvântare a lui Dumnezeu care ne duce la o bătrânețe fericită și care este tot o tinerețe, iar cel ce poate ajunge la o bătrânețe fericită este cel care a avut o tinerețe cinstită.

Noi să rămânem cu gândurile acestea pentru cea-

laltă vreme a vieții noastre, și cei tineri, și cei tineri de mai multă vreme, toți să avem în vedere unirea cu Dumnezeu, bunătatea lui Dumnezeu, considerațiile pe care le-a avut Domnul Hristos pentru tineri și nu numai pentru tineri ci de fapt pentru toți oamenii. Domnul Hristos a trăit în

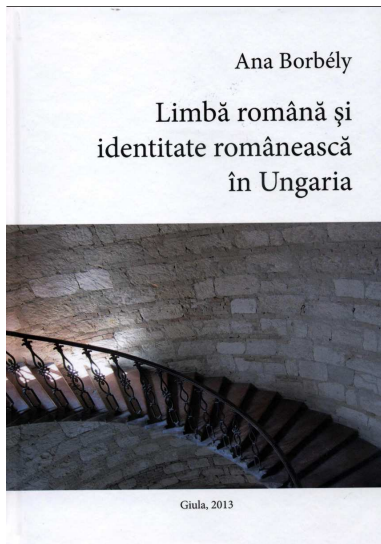
această lume până la vârsta de 33 de ani când a fost răstignit, a murit pe cruce, a înviat din morți și S-a înălțat la ceruri.

Deci, în perioada copilăriei și a tinereții Lui, i-a binecuvântat pe toți oamenii. Gândiți-vă la cele trei generații care au fost la întâmpinarea Domnului: copiii – prima generație, Iosif și Maica Domnului – din a doua generație și apoi bătrânul Simeon și cu prorocița Ana – din a treia generație. Deci Domnul Hristos i-a binecuvântat și pe bătrâni și le-a dat și lor daruri și noi credem că o viață lungă este o binecuvântare de la Dumnezeu și chiar dorim să ajungem să fim îndelungați în zile. Să ne ajute Dumnezeu să ne trăim fiecare parte din viață la care am ajuns în așa fel încât să fie mărit Dumnezeu din viața noastră și noi să fim obișnuiți cu împlinirea poruncilor lui Dumnezeu cu inimă curată.

Arhim. Teofil Părăian
(Sursa: www.ortodoxia.md)

Alte trei noi volume ale Institutului de Cercetări

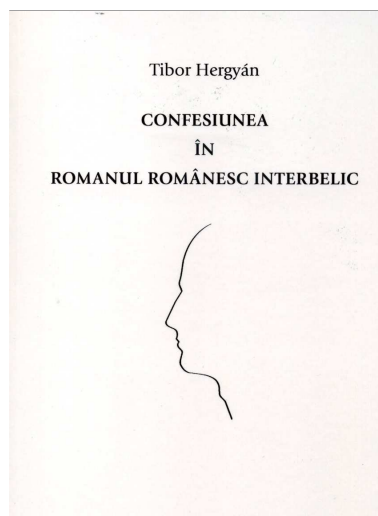
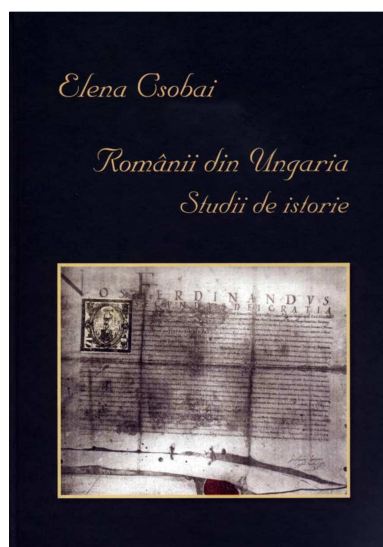
După reeditarea unor volume interesante și foarte căutate, cum este cea cu „Poveștile caselor” din Budapesta și volumul cu vestigiile bisericii ortodoxe, cu sprijinul Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria au apărut zilele acestea alte trei noi volume: „Limbă română și identitate românească în Ungaria”, autor *Ana Borbély*, „Românii din Ungaria. Studii de istorie” de *Elena Csobai* și volumul „Confesiunea în romanul românesc interbelic”, scrisă de *Tibor Hergyan*.

Ana Borbély prezintă în volumul „Limbă română și identitate românească în Ungaria” o sinteză a cercetărilor lingvistice efectuate în comunitatea istorică a românilor din Ungaria. Această sinteză se bazează pe date lingvistice dialectologice și sociolingvistice, culese pe teren și include mai multe probleme lingvistice în ceea ce privește vorbitorii graiurilor românești din Ungaria. Cartea prezintă și bilingvismul român-maghiar, cu cele mai importante consecințe lingvistice și sociale ale fenomenului și modul de comunicare al bilingvilor. Volumul mai cuprinde și date comparative dintre români și celelalte naționalități din Ungaria în ceea ce privește utilizare limbii

materne și un material interesant despre sistemul de denotație: nume de familie, prenume, supranume și toponime la românii din Ungaria.

Elena Csobai ne invită în volumul „Românii din Ungaria. Studii istorice” să cunoaștem personalități și istoria mai multor comunități românești din Ungaria. În carte sunt adunate la un loc câteva din studiile autoarei din ultimii ani, cele mai multe tratând istoria localităților românești și a românilor din județele Bichiș, Ciongrad și Bihorul unguresc. Volumul mai cuprinde și scrieri despre rolul bisericii ortodoxe în păstrarea identității la românii din Ungaria și

articole despre personalități marcante al căror nume se leagă de comunitatea românească din Ungaria: David Voniga, Moise Niccoară, Gheorghe Pomuț, Simion Cornea. Volumul cuprinde articole în limba română și maghiară.

Tibor Hergyan în volumul „Confesiunea în romanul românesc interbelic” prezintă un mare număr de probleme definitorii pentru proza confesivă, ilustrată de autori cum ar fi Hortesia Papadat-Bengescu, G. Ibrăileanu, Camil Petrescu, Mircea Eliade, Anton Holban, Miahil Sebastian și M. Blecher, șapte autori în a căror operă literară formula confesivă se prezintă masiv sau exclusiv, la un nivel superior.

Cele trei noi volume editate recent de către Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria vor fi urmate săptămânile viitoare de către altele, toate acestea datorită sprijinului financiar însemnat, primit pe 2013, din partea Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta.

A.B.

Pe scurt...

BUDAPESTA

La începutul lunii august, ICR Budapesta vine în întâmpinarea cineaștilor din capitala Ungariei oferindu-le filmul „Mănuși roșii”, în regia lui Radu Gabrea, în cadrul programului „Film Club – Filme românești de azi”. „Mănuși roșii” va fi prezentat la sediul ICR Budapesta (Str. Izsó, nr. 5, sectorul XIV) miercuri, 7 august, de la ora 19.00, cu subtitrare în limba maghiară.

MICHERECHI

În fiecare an, de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, Sântămăria Mare, în biserica ortodoxă română din Micherechi se săvârșește Taina Sfântului Maslu. Maslul de obște va fi săvârșit anul acesta, în ziua de joi, 15 august. Preotul paroh Ioan Bun ne-a informat că, în orele dimineții, credincioșii se vor putea spovedi, ca apoi să participe la Sfânta Liturghie, care va avea loc de la ora 9.00. Taina Sfântului Maslu va fi după-masă, de la ora 14.00.

CHITIGHAZ

În perioada 17–18 august va avea loc a 7-a ediție a Festivalului Pogăcelor din Chitighaz. Programul organizat pentru sărbătoarea localității cuprinde concursuri, gustări de pogăcițe, multe spectacole, concerte și festivități în aer liber. În ambele zile va concerta la eveniment Fanfara Baptistă cu instrumentiști din România, condusă de Gheorghe Moț, dirijor din Chitighaz. Din programul cultural, care cuprinde în general programe ungurești, vor urca pe scenă și elevii Școlii generale românești din localitate și dansatorii Școlii populare de artă „Kaláris” din oraș.

SĂCAL

La scurtă vreme după Praznicul Împărătesc al Adormirii Maicii Domnului, duminică, 25 august, Parohia Săcal din Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, sărbătorește cel de-al doilea hram al bisericii. Biserica satului, închinată de la începuturi Sfinților Arhangheli Mihai și Gavriil, o are ca ocrotitoare și pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu.

Festivalul șahului din Arad

Pentru al șaselea an la rând, Aradul devine capitala șahului românesc. Arad Open a ajuns la ediția 2013 și, deja cu câteva zile înainte de start, organizatorii au anunțat un număr record de participanți: peste 300! Jucătorii vin din 18 țări: România, Ungaria, Italia, Germania, Danemarca sau Islanda.

Arad Open e împărțit, ca și în anii trecuți, în întrecerea principală și cea a copiilor. Noutatea vine în competiția celor mici, căreia i s-a adăugat o categorie nouă, cea sub 16 ani.

Turneul principal e programat între 3 și 9 august, nouă Mari Maestri și 19 Maestri Internațio-

nali confirmând până acum prezența. Printre numele importante figurează câștigătorul ultimelor două ediții, maghiarul Balogh Imre (22 de ani), dar și marele maestru din Serbia, Dusan Popovici (30 de ani), favoritul principal al turneului. România îl propune printre protagoniști pe marele maestru Andrei Murariu.

Cei mai promițători juniori din România vor fi la Arad pentru întrecerile copiilor, cele trei categorii (sub 8 ani, sub 10 ani și sub 16 ani). Și aici vorbim de participare internațională, fiind prezenți copii din cinci țări. Arad Open 2013 are loc la Palatul Cultural din Piața George Enescu, din Arad.

Tabăra de jurnalism a făcut echipă din „păpărugile” din Micherechi

Curtea Uniunii Culturale a fost plină de agitație în perioada 17–19 iulie, când s-a organizat cea de-a treia ediție a taberei „Păpărușă” a micilor jurnaliști din Micherechi. Tabăra s-a ținut și de această dată, spre marea bucurie a copiilor participanți, în corturi, dar pe lângă multă distracție și voie bună, micii jurnaliști au mai și învățat câte ceva de-ale presei. Urmează mărturia unei eleve participante, pentru care cel mai important a fost legarea de noi prieteni.

Bianca Madarasi: „Din clasa a șaptea fac parte din echipa micilor jurnaliști de la Școala generală din Micherechi și este acum a treia oară când particip la tabăra Păpărușă. Tabăra este importantă pentru mine, pentru că acum învăț la un liceu maghiar, dar vreau în continuare să îmi dezvolt cunoștințele de limba română, să scriu românește și să fiu împreună cu prietenele. Este distractiv că dormim în corturi. Atmosfera taberei este familiară, fiindcă toți suntem copii din Micherechi, ne cunoaștem între noi și ne simțim aici ca acasă. Pe lângă faptul că avem cursuri de limba română, de scris, am avut și un curs de fotografie. Seara am avut ocazia să facem și o întrecere cineștie să facă clătite mai bune, la care eu am început și colega mea Diana a

rămas să facă clătite la lumina lanternei. După distracția de seară ne-am uitat la un film amuzant. A doua zi ne-am sculat cu greu, dar a trebuit să ne grăbim pentru că în fața redacției ne-a așteptat trenulețul Castelului din Văreș. Plimbatoarea cu trenulețul a fost distractivă și odihnitoare. La castel am văzut multe lucruri interesante. În timpul liber am jucat tenis și fotbal. Seara am avut oaspeți și ne-am jucat cu fetițele mici ale domnului consul Dragoș Țigău din Iula. Pentru mine tabăra aceasta a fost cea mai bună dintre cele trei de până acum. Deși nu a fost o tabără de relaxare, ci din contră a solicitat multă atenție și energie din partea tuturor, a fost o experiență deosebită, deoarece am învățat lucruri noi și m-am distrat alături prieteni

și de colectivul redacției. Mi-am făcut și prieteni noi și acesta este unul dintre motivele pentru care cred că tabăra de jurnalism a fost într-adevăr ceva bine venit în viața mea. M-am simțit extraordinar. Sper că și anul viitor pot să particip la tabăra Păpărușă.”

Tabăra Păpărușă s-a realizat cu ajutorul următorilor sponsori: Redacția Foia românească, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Attila Bondar jr. (Sophie Pub, Micherechi), Tiberiu Bordaș – Iula (Studioul Lingva), Tiberiu Bordaș – Iula (Lido Club), János și Ana Sárközi (directoarea școlii din Micherechi), Dragoș Țigău, consul, Consulatul general al României la Seghedin; Monica Radu, consul, Consulatul general al României la Iula, părinții copiilor participanți. Mii de mulțumiri, și în numele copiilor!

„Păpăruști” au învățat codul bunelor maniere

Tabăra „Păpăruș” le-a oferit ocazia micilor jurnaliști din Micherechi să învețe codul bunelor maniere, politețea, respectul, răbdarea, calitățile unui om manierat. Subiectul a fost prezentat de profesoara Mihaela Bucin, șefa Catedrei de română din Seghedin, care a avut și un ajutor, în persoana doamnei Monica Radu, consul al României la Seghedin. Aceasta le-a vorbit și le-a demonstrat cum trebuie să se comporte, să se îmbrace, să stea și să umble frumos și plăcut pentru societate. Copiii i-au formulat și câteva întrebări doamnei consul, realizând astfel cu ea un interviu.

– Nu e greu ca un consul să fie tot timpul atent cum se îmbracă?

– Dacă începeți să fiți atenți la cum vă îmbrăcați, cu timpul nu o să-i mai dați atenție acestui detaliu, cu trecerea timpului vă intra în sânge. Cunoașteți culorile care constituie curcubeul? Ele sunt următoarele: roșu, orange, galben, verde, albastru, indigo și violet. Rețineți expresia „ROGVAIV” și atunci nu o să uitați. Trebuie să fiți atenți ca să se potrivească culorile care să facă parte din aceeași paletă cromatică, adică să asortăm galben cu verde sau orange. Este important să știți să vă asortați, să nu vă puneți culoarea roz alături de culoarea verde și apoi să vă mai puneți și o pălărie violet. Atunci într-adevăr va fi un curcubeu pe care vi l-am reprezentat. Întotdeauna detaliile fac diferența și între oameni și în ceea ce vă privește pe voi. Cum domnișoarele trebuie să stea cu picioarele apropiate sau picior peste picior, la bărbați este foarte important să aibă o ținută frumoasă. Pentru un bărbat e și mai frumos dacă are spatele drept. Asta înseamnă putere, bărbăție. E foarte important să mergeți drept cu fruntea înainte și nu pe podea. Un alt secret: când mergeți, să fiți cu spatele drept și cu burta trasă. Poziția este foarte importantă în special pentru sănătate.

– Cum trebuie să se îmbrace o femeie diplomat?

– O femeie diplomat trebuie să-și adapteze vestimentația în funcție de ocazie. Adică, dacă merge la o ședință sau la o conferință importantă este recomandabil să se îmbrace în culori terne și nu în culori tipătoare, nu în roz, verde sau roșu, ci în negru, sau

gri, în bej, în culori care nu ies foarte mult în evidență. O femeie diplomat lucrează într-o lume a bărbaților. Majoritatea bărbaților vin în costume negre. Trebuie să ne adaptăm ținuta în funcție de ocazie. Ca și voi elevii sau doamnele profesoare, suntem și noi oameni. Și noi avem viețile noastre, avem copii și nu e mare diferență între a fi ca și voi, decât că noi trebuie să avem grijă de imagine. Dacă voi învățați și aveți grijă de imaginea voastră, veți avea mai mult succes decât dacă nu ați avea deloc.

– Când poartă o femeie diplomat ciorapi și când nu?

– La orice acțiune oficială, oricât de cald este afară, este important ca femeia să aibă ciorapi. La o acțiune oficială, aceștia să fie de culoarea piciorului, să nu se vadă. Să nu fie nici negri, nici gri. La fel de important este în cazul bărbaților, oricât de cald este afară, la o acțiune oficială trebuie să îmbrace cămașă cu mânecă lungă de culoare albă. Cu cât mai important este evenimentul, trebuie să ținem cont că fetele trebuie să aibă ciorapi și o fustă. Este cel mai indicat să fie în fustă și nu în pantaloni. Lungimea rochiei să fie până la jumătatea genunchilor sau mai lungă. În niciun caz nu este indicat să fie foarte scurte. În fustițe foarte scurte puteți să mergeți la cluburi, la plajă, dar nici într-un caz când aveți examene. Cel mai bine este ca atunci când aveți examene să aveți o fustă neagră și o bluză albă. Să nu vă puneți culori tipătoare: roz sau roșu, pentru că asta nu face decât să distragă atenția persoanei care ar trebui să fie interesată de ceea ce spuneți

către obiectul vestimentar. Și mai mult decât atât, posibil veți da o impresie proastă.

– Cum trebuie să se îmbrace un bărbat diplomat?

– Un bărbat diplomat, dacă este vorba de o acțiune oficială, se îmbracă în costum negru, cămașă cu mânecă lungă culoarea albă și cravata asortată costumului sau la rochia doamnei care o însoțește. Dacă costumul este gri sau negru, atunci pantofii sunt negri. Dacă costumul este maro, crem sau bej, atunci pantofii să fie maro și șosetele maro. E foarte important să vă asortați și șosetele la pantofi. Nicio dată n-o să vă puneți niște șosete bej de culoare deschisă sau maro la pantofi negri. Dacă este vorba de o acțiune neoficială, cum este cea de astăzi, bărbații îmbracă o simplă pereche de pantaloni sau blugi și cu cămașă sport cu mânecă scurtă, deschisă la un nasture, băgată în pantaloni cu curea. Întotdeauna un bărbat diplomat să nu vină la acțiuni, chiar dacă sunt neoficiale, în tricou.

– La un eveniment, de exemplu la o nuntă, care este diferența între îmbrăcăminte de zi sau cea de seară?

– Atunci când mergeți la o cununie civilă sau la biserică este bine să te îmbraci cu o rochie cu culoarea mai deschisă în culori pastelate, alb și nu strident, puternice. Iar dacă mergeți la nuntă, la botezuri, la examene alegeți partea

moderată. Astfel puteți să vă îmbrăcați ziua. Acțiunile care sunt seara, fie că este nuntă, fie că este un cocktail sau vernisaj, e bine să optați la culori violet sau negru. E bine să aveți în garderobă cel puțin o rochie neagră. Să nu aveți la examene fustițe foarte scurte, pentru că lăsați o impresie proastă. Când mergeți în cluburi, sau când ieșiți cu prietenii puteți îmbrăca o bluză cu spatele gol și cu decolteuri, dar nu când aveți acțiune oficială.

– Dacă mergem la biserică, se cuvine să avem haine decoltate?

– La biserică sub nici o formă nu mergeți cu rochie sau pantaloni scurți. Trebuie să fiți îmbrăcați cât mai decent. Nu e bine să mergeți foarte decoltată la biserică, e bine să vă puneți o eșarfă. Biserica înseamnă casa Domnului, unde te duci să te rogi și să-ți faci ordine în gânduri și nu se cuvine să mergi decoltată.

– Dacă ne îmbrăcăm ca un diplomat atunci și frizura trebuie să fie mai scurtă?

– Bărbatul se tunde în funcție de cum îi stă mai bine, cum îi place și în funcție și de podoaba capilară. În general, e bine să fii decent, să ai simțul măsurii, și nici într-un caz nu îți faci creastă sau coadă pe spate. În cazul bărbaților nu există reguli.

În cazul femeilor să aibă grijă din cap până în picioare. Trebuie să ai grijă să fii ordonat, aranjat, și mai ales când ai acțiuni

oficiale este bine să ai grijă să fii proaspăt tuns.

– Cum trebuie să se îmbrace un cântăreț la un concert?

– Un cântăreț nu are niciun fel de bariere. Poate să fie nonconformist, pentru că așa atrage publicul. Artiștii pot să se îmbrace oricum doresc ei. Eu spun că unii artiști reprezintă modele pentru generațiile care-i privesc sau îi ascultă.

– E obligatoriu totdeauna ca fetele să fie machiate?

– Naturaletă este cel mai bun lucru. Cu cât suntem mai naturali, cu atât suntem mai plăcuți, cu atât ceilalți din jurul nostru ne plac mai mult. Dacă Dumnezeu v-a făcut frumoase, este bine ca să fiți cât mai mult timp nemachiate. Atunci când mergeți la o nuntă sau la un botez într-adevăr se poartă mai nou cu puțin blaj în obrăjori, pentru că asta face parte din imagine. Dacă este obligatoriu să avem grijă cum ne îmbrăcăm, machiajul nu este obligatoriu. Dacă tu te simți bine cum ești, și te simți frumoasă așa cum ești indiferent de ocazie, nu ezita niciodată să-ți pui machiajul. Ceea ce este foarte important însă să nu vă încărcați ochii de farduri chiar dacă se poartă. Evitați să vă puneți gene false cu tot felul de picturi, pentru că dați dintr-o extremă în alta.

Supă cremă de legume

Ingrediente: 4 morcovi, jumătate de păstârnac, un sfert de gulie, 3 buchețele de conopidă, o ceapă, 1 cartof mare, jumătate de ardei gras, 1 lingură de zahăr, 1 pulpă de pui (opțional), crutoane de pâine, smântână dulce (lichidă), câteva frunze de pătrunjel proaspăt.

Mod de preparare: Se spală legumele și se pun toate la fiert în 2 litri de apă cu puțină sare și o lingură de zahăr. Cartoful se lasă la o parte, să nu fiarbă prea tare. După o oră la foc foarte mic, se adaugă și cartoful. Când acesta din urmă este fiert, se scoate legumele din supă și se dau prin blender. Treptat, se adaugă câte un polonic de supă ca să obținem densitatea ideală. Se așezonează cu sare și piper după gust. Se servește cu crutoane de pâine, smântână dulce și frunze de pătrunjel.

Poftă bună!

Mâncare de pui cu vinete

Ingrediente: Un pui, 750 g vinete, 3 cepe mari, 300 g roșii, 200 ml ulei, 2 foi de dafin, 4 căței de usturoi, 200 ml apă (sau supă limpede) 2 linguri verdeață (mărar și pătrunjel), 1 praf de ienibahar, sare, piper.

Mod de preparare: Puilul,

Rețete de sezon

Bucătărie răcoritoare de vară

curățat și spălat, se taie bucăți mai mici. Într-un vas, se încălzesc 3 linguri de ulei în care se prăjesc la foc mic, bucățile din carne de pui. Între timp, ceapa se curăță, se spală și se taie mărunt. Se adaugă peste carnea prăjită și se călesc împreună pe foc mic, se toarnă treptat apă și se fierbe la foc mic. Vinetele, spălate, se taie rondele de 1-1,2 cm grosime. Se presară cu sare și se lasă așa 10 minute. Apoi se șterg cu un șervet și se prăjesc câte 1-2 minute pe fiecare față, în restul de ulei. Se adaugă

Prăjitură de vară cu zmeură

Ingrediente pentru crustă: 100 g biscuiți graham măcinați în blender, 2 linguri zahăr, 2 linguri unt (30 g)

Mai întâi ne ocupăm de tava, pe care o ungem cu puțin unt și apoi o tapetăm cu hârtie de copt pe fund și pe margini. Apoi încingem cuptorul la 180°C și punem grătarul pe mijloc. Topim untul și punem toate ingredientele pentru crustă în blender și amestecăm câteva secunde la viteză mare. Compoziția trebuie să stea bine legată când o strângem între degete. Punem totul în tavă, apăsăm compoziția de biscuiți pe fundul tăvii, astfel încât să avem un strat uniform, care va fi crusta pentru prăjitură. Se coace 10 minute, apoi scoatem tava din cuptor și o lășăm să se răcească până pregătim umplutura.

Pentru cremă avem nevoie de: 1 kg cremă de brânză, 300 g zahăr tos, vanilie, un vârf de cuțit sare, 4 ouă mari, 60 g făină.

Crema de brânză trebuie să fie la temperatura ca-

merei. Punem brânza, zahărul tos, sarea și vanilia într-un bol mare și le amestecăm cu mixerul până crema e omogenă, nu mai mult de 1-2 minute, nu de alta, dar dacă scoatem tot aerul din compoziție crapă la coacere. Adăugăm apoi ouăle, pe rând, amestecând bine după fiecare. După ouă vine rândul făinii, pe care o cernem peste compoziția de brânză și amestecăm din nou. Turnăm totul peste crusta pregătită și ne ocupăm de sosul de zmeură.

Ingrediente pentru sos: 1 1/2 cană de zmeură proaspătă, 2 linguri cu vârf de zahăr

Punem zmeura în blender și amestecăm până

avem un piure. Îl trecem apoi prin sită pentru a scăpa de sâmburei. Adăugăm și zahărul, amestecăm, punem crăticioara pe foc și fierbem sosul 3-4 minute sau până începe să scadă și să se îngroașe. Tragem de pe foc și îl lășăm să se răcească la temperatura camerei. Cu vârful unei lingurițe, punem „bulinuțe” de sos pe toată suprafața prăjiturii și îl modelăm marmorat cu sos de zmeură. După această operațiune urmează să dăm tava la cuptor 50-60 min. Nu trebuie să se rumenească deloc, trebuie să fie ferm pe margini și ca un jeleu în mijloc, pentru că pe măsură ce se răcește, se întărește. Se ține la frigider.

Înghetată de lămâie

Ingrediente pentru înghetata de lămâie: suc și coaja de la 1 lămâie mare, 200 g de zahăr, 250 ml de lapte, 250 ml de smântână sau smântână pentru frișcă rece.

Mod de preparare: Se combină zahărul cu coaja de lămâie într-un robot de bucătărie. Se mixează până ce coaja de lămâie este bine mărunțită. Într-un bol mediu, se amestecă zahărul aromat cu coaja de lămâie și laptele până ce zahărul s-a dizolvat, apoi se incorporează zeama de lămâie. Într-un bol separat, se bate smântâna până ce se întărește. Se incorporează ușor smântâna bătută în amestecul de lămâie cu lapte până ce se omogenizează. După aceea se pune într-o formă și se pune la congelator 3 ore. Pentru a evita formarea de cristale de gheață în înghețată se amestecă în fiecare oră să fie mai cremoasă. Dacă doriți să faceți din alte arome sau fructe înlocuiți lămâia cu altceva.

Spectacole cu Horațiu Mălăele și Rona Hartner, pe scena Teatrului de Vară din Arad

Spectacolele din cadrul stagiunii estivale a Teatrului de Vară din Arad vor continua și în cursul lunii august, când în fața spectatorilor vor fi prezenți, printre alții, Horațiu Mălăele și Rona Hartner.

Primul spectacol al lunii august va avea loc miercuri, 7 august, de la ora 19.00 și va prilejui publicului o întâlnire cu Horațiu Mălăele. În recitalul „Sunt un orb”, actorul „vorbește” prin versurile lui Nichita Stănescu, Teodor Paca,

spectacol complex, cu o muzicalitate rar întâlnită, cu melancolie și sarcasm și cu jocul extraordinar al actorului Horațiu Mălăele”, spune Ana Maria Dragoș, directorul Centrului Cultural Județean Arad.

„Flamenco Experience – Rona Hartner&Bartholo Claveria” este titlul spectacolului programat pentru seara de miercuri, 14 august, începând cu ora 19.00. „Compozițiile lui Bartholo relevă un amestec subtil de flamenco tra-

bass, Dorothée Panier – pian și dans, Damien Chauvigné – percuții. Invitând-o pe Rona Hartner în acest proiect, Bartholo spera să adauge melange-ului stilistic existent și sonorități balcanice. Dar, întâlnirea între cei doi artiști a fost atât de eclatantă, încât, foarte rapid, el a compus special pentru ea patru piese, între care una, gen Fado, se numește «Dor», a mai precizat directorul Centrului Cultural Județean Arad.

O seară de muzică și dans la lumina lumânărilor care va avea loc miercuri, 21 august, de la ora 20.30, și va readuce pe scena Teatrului de Vară ansamblul Johann Strauss Modern, care, de această dată, însoțește muzical... dansul. Protagonistii serii vor fi balerinii Alina Mihai, Manuela Barath, Alin Radu și Darius Agrima, soliști ai Operei Naționale Române din Timișoara. Programul spectacolului include lucrări celebre din creația compozitorilor J.S. Bach, W.A. Mozart, J. Strauss.

Stagiunea estivală a Teatrului de Vară se va încheia miercuri, 28 august, cu un concert cameral nocturn intitulat „În vraja muzicii”, programat de la ora

21.00. Programul acestui concert include trei creații de referință din literatura muzicală universală: J.S. Bach – Suita în si minor, A. Vivaldi – „Anotimpurile” și W.A. Mozart – „Mica serenadă” („Eine kleine

Nachtmusik”). Soliștii, violonistul Dorel Bîc și flautistul Constantin Talmaciu, vor fi acompaniați de orchestra de cameră a ansamblului Johann Strauss Modern.

E.Ș.

George Topârceanu, Emil Brumaru, Mircea Micu, George Țârnea, Geo Dumitrescu, Nazim Hicmet și Adrian Păunescu. Muzica spectacolului este compusă de Enea Dabija, iar intervențiile muzicale îi aparțin Mihaelei Măcelaru. „Publicul se va bucura de un

dițional și influențe muzicale ale diverselor culturi: latino americană, clasică și orientală și ne propun să descoperim acest fabulos melange alături de instrumentiștii săi: Miliano Hernandez – chitară și voce, Alina Akorobczak – vioară, Jonhny Wiehn –

Costume din Timoc pentru Muzeul Țăranului Român

Comunitatea românească din Valea Timocului a donat două costume tradiționale românești Muzeului Național al Țăranului Român, de la București. Ceremonia primirii a două costume tradiționale românești a avut loc pe 30 iulie, pe esplanada din fața

bisericeței din lemn, din curtea Muzeului Țăranului. Donația a fost înmănată de către doamna Natașa Toșic, președinta Mișcării Democratice a Românilor din Serbia. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul Fundației Paneuropa România.

Rețeta bunicii mele

Ai vreo prăjitură, un cozonac sau o mâncare cum numai bunica ta știe să o facă? Îți amintești de clipele când stătea în bucătăria bunicii tale și te uitai la

ea ore întregi cum frământa, de exemplu, aluatul, câte condimente presăra în sarmale sau cum făcea „vâzarul”? Întrebați-o pe bunica voastră cum se pre-

pară această mâncare preferată și scrieți rețeta într-un caiet aparte. Dacă aveți posibilitate, faceți și fotografii despre aceste bucate.

Rețetele (scrise în limba maghiară) trimiteți-le apoi prin poștă la adresa redacției „Barátság” (1519 Budapesta, căsuța poștală 452) sau prin e-mail: baratsag@upcmail.hu, indicând numele tău și al bunicii, de exemplu: „Așa prepară bunica mea, Maria Rocsin Cefan, vâzarul, semnat de Nora Cefan, elevă în clasa a 6-a”.

Aceste rețete ale naționalităților din Ungaria vor fi publicate în cartea de bucate a revistei Barátság, publicația naționalităților din Ungaria.

A.C.

Cea mai frumoasă poveste de dragoste

Un cuplu din Long Beach, California, a demonstrat că sintagma „suflete-pereche” nu există doar în filme și în cărți. Cei doi s-au născut în aceeași zi, și-au sărbătorit nunta de diamant și au părăsit această lume la o zi diferență.

Helen și Les Brown s-au născut în ultima zi a anului 1918. S-au cunoscut în timpul liceului, iar în 1937, la vârsta de 18 ani s-au căsătorit, în ciuda faptului că părinții nu au fost de acord cu relația lor.

Cei doi aparțineau unor clase sociale diferite, Helen provenind dintr-o familie din clasa muncitoare, în timp ce familia lui Les avea o situație financiară mult mai bună. Acesta a fost principalul motiv pentru care părinții lor s-au împotrivit din start căsătoriei. Cu toate acestea, cei doi au sărbătorit anul trecut 75 de ani de căsnicie, iar fiul lor cel mai mic, Les Brown Jr., spune că părinții săi erau făcuți unul pentru celălalt.

Les Jr. a mărturisit că, în

ciuda faptului că s-au născut în aceeași zi, părinții săi aveau firi diferite. Mama sa era mai strictă, în timp ce tatăl său avea o fire mai relaxată. Helen era casnică, însă era implicată și în afacerile imobiliare, în timp ce Les, la fel ca tatăl său, era fotograf și deținea un studio fotografic. De asemenea, cei doi erau membri

ai organizației Martorii lui Iehova, lucru care, în opinia fiului lor, le-a consolidat și mai mult relația.

Anul acesta, cei doi au decedat, la vârsta de 94 de ani. Helen a murit pe 16 iulie, din cauza unui cancer la stomac, iar Les, bolnav de Parkinson, a urmat-o, la o zi distanță. Cuplul a lăsat în urmă șapte nepoți.

DOG TV, prima televiziune despre câini

Americanii au lansat DOG TV, un post de televiziune dedicat în exclusivitate câinilor și gândit din perspectiva acestora, anunță producătorii. Postul a înregistrat un succes teribil la lansare, este vizionat contra cost și va fi disponibil și online.

În urmă cu mai puțin de două luni, câțiva producători americani au lansat în California, SUA, prima televiziune dedicată câinilor,

pe care au botezat-o DOG TV, relatează telegraph.co.uk.

În prima fază, postul a fost lansat doar pe rețele locale, însă producătorii s-au hotărât să îl extindă la nivel național, datorită succesului mare înregistrat imediat după lansare.

Americanii s-au gândit să scoată și un profit de pe urma acestei idei inedite. Văzând că DOG TV este foarte apreciat, aceștia au

introdus o taxă de 5 dolari pe lună, sub forma unui abonament, astfel că postul nu va putea fi prins decât de cei care plătesc această sumă.

Televiziunea este gândită din perspectiva câinilor, anunță producătorii, iar abonații vor putea urmări emisiuni informative despre creșterea, îngrijirea medicală, dresarea câinilor, dar și filmulețe amuzante cu patrupede haioase.

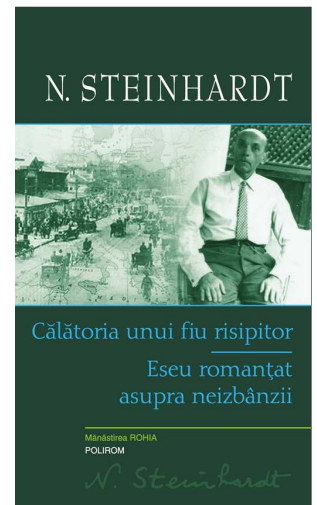
Cartea săptămânii

N. Steinhardt: „Călătoria unui fiu risipitor”

Cel mai nou volum al seriei de autor N. Steinhardt, „Călătoria unui fiu risipitor. Eseu romanțat asupra neizbânzii”, a fost lansat luni, 29 iulie, la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din Baia Mare.

Manuscrisul „Călătoria unui fiu risipitor” a fost descoperit după moartea lui Nicolae Steinhardt și i-a surprins pe cei obișnuți cu volumele de critică literară și cu accente memorialistice. Mirarea a fost produsă și de faptul că volumul nu face referiri la cunoscutul episod biblic, scrierea fiind una de ficțiune. Romanul povestește călătoria unui „copil modern” în propria familie: un tânăr evreu relatează aventurile rudelor și prietenilor săi burghezi – personaje ciudate, deseori imorale. Acest traseu al protagonistului, în căutarea unui timp pierdut, este o ocazie potrivită pentru a descrie fascinante scene de salon, dar și pentru a satiriza înalta societate. Volumul, fiind scris înainte de convertirea autorului la ortodoxie, a fost comparat adesea cu fanteziile narative ale lui Mateiu I. Caragiale și Ionel Teodoreanu. Structura cronologică și cugetările despre firea omului, idealurile, temerile sale și despre felul în care își poate depăși condiția anticipează scenariul „Jurnalului fericirii”.

Scriitor și publicist, condamnat politic și monah ortodox, atras în egală măsură de literatură și muzică, de teologie și drept, N. Steinhardt este una dintre figurile de primă mărime ale culturii românești. În 1934, acesta începe să colaboreze cu Revista Burgheză și publică, sub pseudonimul Antisthius, volumul parodic „În genul... tinerilor”. În 1935 și 1937, autorul publică împreună cu Emanuel Neuman studiile „Essai sur une conception catholique du Judaïsme” și „Illusions et

réalités juives”. Colaborează la Libertatea și la Revista Fundațiilor Regale. După război, publică pentru scurtă vreme în Universul literar, Victoria, Tribuna poporului și, din nou, Revista Fundațiilor Regale. Refuză să colaboreze cu noul regim, iar în 1960, scriitorul este anchetat, apoi condamnat, în „Iotul Noica-Pillat”, la 12 ani de muncă silnică, sub acuzația „crimă de uneltire contra ordinii sociale”. Trece prin închisorile Jilava (unde este botezat de părintele Mina Dobzeu), Gherla și Aiud. Eliberat în august 1964, va reveni după câțiva ani în lumea literară prin traduceri, medalioane, cronici etc.

În 1972, Steinhardt termină prima versiune a capodoperei sale, „Jurnalul fericirii”. Publică volume de eseuri și de critică foarte bine primite, deși unele sunt puternic cenzurate. Monah din 1980, rămâne activ pe terenul eseisticii și al criticii. A murit la 30 martie 1989.

Editura Polirom a inițiat în anul 2008, în colaborare cu Mănăstirea „Sfânta Ana” de la Rohia, seria de autor „N. Steinhardt”, în care au apărut, printre altele, „Jurnalul fericirii” (2008), „Primejdia mărturisirii. Convorbirile de la Rohia” (2009), „Între viață și cărți” (2010), „Escale în timp și spațiu” (2010).

TV

Ilustrate cu flori de câmp

2 august, ora 11.00, TVR Internațional
Tânără Laura așteaptă un copil. Cum iubitul ei — înșurat — nu se grăbește să divorțeze, așa cum îi promisese, fata se decide să renunțe la sarcină. Ea se adresează Irinei și a mamei acesteia pentru un avort provocat, în urma căruia moare. Copleșită de o vină care nu-i aparține, Irina se sinucide.

Garantat 100%

3 august, ora 17.00, TVR 1

Best of. Invitat: Speranța Rădulescu. Cu: Cătălin Ștefănescu
Garantat 100% reprezintă una dintre cele mai longevive și apreciate emisiuni culturale din România, Cătălin Ștefănescu reușind din plin să aducă superlativele din cultură, dar și din alte domenii, în casele dumneavoastră, dezbătând cu personalități speciale aspecte de interes legate de film, teatru, muzică, artă sau politică. Speranța Rădulescu este etnomuzicolog, profesor doctor în muzicologie, cercetător principal la Muzeul Țăranului Român, profesor asociat la Universitatea de Muzică București și, mai presus de toate, îngerul de pază al folclorului vechi, românesc.

Ascultă-ți muzica de acasă

4 august, ora 18.00, Pro Tv Internațional
Românii nu uită de unde au plecat și mai ales nu îi uită pe cei de acasă. În emisiunea "Ascultă-ți muzica de acasă", timp de 30 de minute, români de pretutindeni trimit dedicații, melodii 100% românești, pentru cei rămași în țară, pentru familie sau pentru prietenii răspândiți prin diferite colțuri de lume. Lista melodiilor este afișată pe site-ul PRO TV Internațional, de unde fiecare își poate alege piesa preferată pentru a o dedica celor dragi.

FESTIVAL

Mișcarea de rezistență împotriva prostiei revărsate, la „Folk You! 2013”

„Folk You! Florian Pittiș 2013” va avea loc în perioada 1–4 august, pe plaja din Vama Veche, anunță organizatorii evenimentului. De opt ani încoace, „Festivalul Folk You! Florian Pittiș” de la Vama Veche a fost primit cu bucurie de mii de spectatori. La fel ca edițiile anterioare, și cea de-a noua ediție a Festivalului Folk You! este organizată de Asociația Mișcarea de Rezistență, iar intrarea este liberă.

Iată câteva nume ale artiștilor care vor scrie, în acest an, povestea frumoasă a Festivalului „Folk You! Florian Pittiș”: Cantos, Walter Ghicolescu, Folk Frate!, Ovidiu Scridon & Silvan Stâncel, Andrei Păunescu, Alina Manole, Adrian Sărmășan, Zoia Alecu, Maria Gheorghiu, Vița de Vie, Rezident Ex, Dinu Olărașu, Celelalte Cuvinte, Emeric Set, Nicu Alifantis & Mozaic Band, Gheorghe Zamfir, Tudor Gheorghe, Rona Hartner, Ducu Bertzi & Mihai Neniță, Mircea Baniciu, Poesis, Florin Chilian, Vama. Cea de-a noua ediție a festivalului se va desfășura și sub auspiciile Mariei Tănase. Anul acesta se împlinește un secol de la nașterea Pasărei Măiestre, iar în fiecare seară artiști valoroși vor susține câte un recital tribut pentru Maria Tănase.

Festivalul „Folk You!” a fost lansat în 2005, la Vama Veche, de Florian Pittiș, când regretatul actor a declarat deschis, prin Folk You!, „mișcarea de rezistență împotriva prostiei revărsate”.

O VOCE ROMÂNEASCĂ Viața și tradițiile românilor din Ungaria

5 AUGUST, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

6 AUGUST, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

7 AUGUST, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

8 AUGUST, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista, presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

9 AUGUST, VINERI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Marieta Gavra: „Femei celebre” 16.30: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

10 AUGUST, SÂMBĂȚĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe unde le Europei” — emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

11 AUGUST, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” — emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 7 august, m1, ora 12.55
joi, 8 august, Duna TV, ora 7.00

De această dată, în emisiunea televizată, dedicată românilor din Ungaria o să aveți prilejul să mergeți la o nuntă de lângă București, unde au cântat câțiva dintre cei mai mari lăutari contemporani. Orchestra este condusă de acordeonistul Marian Mexicanu, al cărui portret o să-l vedeți. Bineînțeles, presărat cu multă muzică lăutărească.

Realizator: Tiberiu Boca

Nu răspundem pentru eventuale modificări în programele radio și tv!

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft
6 luni – 2000 ft
12 luni – 3500 ft

Glume

Boxerul campion vine la poliție:

— Un tip m-a jefuit. M-a amenințat și mi-a luat cei 300\$ pe care îi aveam la mine.

— Și nu v-ați apărat?

— Pentru numai atâția bani?!

— Vai, mă scuzați, am înlăturat un dinte sănătos. Acum va trebui să-l scot și pe cel bolnav.
— Nu e nimic. Bine că nu sunteți oftalmolog!

Soția își întreabă soțul:

— De ce iarăși ciorapii sunt împrăștiați prin toată casa?

— Aceasta este o nouă promoție: strânge 10 perechi și primești bani pentru rime!

La ora de desen, un copil desena un îngerăș. Vine profesorul și zice:

— Ce desenezi acolo?

— Un îngerăș!

— Cu trei aripi? Unde ai mai văzut îngerăș cu trei aripi, copilule?

— Dar dumneata cu două aripi unde ai văzut?

Viața de odinioară într-o familie mare din Chitighaz

(Urmare din pag. a 3-a)

După colectivizare, prin 1960, viața tradițională s-a schimbat, membrii familiei și-au căutat loc de muncă.

– Cum a fost să crești într-o familie cu atâtia copii?

– Ziua fiecare își făcea treaba, de la mic la mare, băieții ajutau tatălui la munca pe pământ și la îngrijirea animalelor. Fetele ajutau mamei la gătit, la cărat de apă de la fântâna arteziană pentru spălătul hainelor, și pentru a ne spăla și noi. În casă făceau curățenie. Fetele cele mai mari ajutau la frământarea, la coacerea pâinii. În cameră aveam cuptor mare, mama făcea patru-cinci pâini. Din aluatul acesta făcea lângă-lău. Când s-o copt îl ungea cu smântână, untură și ne hrăneam bine. Copiii cei mai mari îi îngrijeau pe cei mai mici.

– Cum economisea mama voastră ca pe toți să vă poată hrăni?

– Mâncărurile le gătea din

multe zarzavaturi, care în timpul anului le-a produs familia în grădină. Mama gătea, fierbea mâncăruri consistente, ca pe toți să ne îndăstulească, să ne sature, să ne fie bine. Gătea cu fasole, cartofi, varză, făcea curechi umplut, aluat, tăiței cu „scoacă” (brânză), colac, dospite, crumpe cu coaje prăjite în cuptor (cartofi).

– Seara când a venit vremea să vă culcați nu cred că era ușor, cum v-ați aranjat?

– Fetele mai mici dormeau împreună într-un pat, lângă cuptor în șut, băieții mai mari în grajd, în iștalău, cu se spune pe la noi.

– Cum ați petrecut timpul seara sau duminica după-masă, când nu se lucra?

– Pe vremurile acelea erau mulți copii. Aceștia se jucau afară în uliță, de-a ascunselea, de-a țigimeau, scobârneau, d-a cilcoșu. Adulții din vecini după ce au terminat cu muncile seara se adunau înaintea casei noastre, șezând pe

scăunaș sau pe jos, vorbind despre diferite lucruri. Iarna vecinii mergeau unii la alții până seara la 9–10 ceasuri, în cele mai multe cazuri veneau la noi zicând „haide-ți, merem la bace Ștefan a lui Truț, la detă” (la întrunire). Femeile coseau, vorbeau, cântau. Bărbații dădeau la cărți sau sfârmau cucuruz, noi copiii ne jucam cu coceni făcând fântână de coceni sau colibă de coceni. Găzdoia casei fierbea boabe de porumb sau făcea pisat. Nu a fost întâmplător că la casa tatălui nostru se adunau oamenii.

– Faptul acesta l-am cunoscut de la sora voastră Sofia, primind de la ea o fotografie în care tatăl vostru Ștefan Truț e cu turca. Am primit și un clopoțel pe care am găsit data de 1882...

– Pe acest clopoțel l-a folosit și străbunicul umblând de la o casă la alta, ca oamenii să audă când

sosesc turcașii. Datina și clopoțelul le-am păstrat ca o comoară din generație în generație. Străbunii noștri au practicat această tradiție și în urmă cu 130 de ani. Apropiindu-se Crăciunul, tata ne-a învățat multe colinde, ne-a povestit cum au umblat cu turca din casă în casă, să vestească nașterea lui Hristos. Obiceiul acesta l-a moștenit de la străbunici. Am crescut în iubirea limbii materne române și a tradițiilor strămoșești. Tatăl nostru a fost un turcaș renumit între cele două războaie mondiale.

– Cum erau oamenii unii cu alții în acea vreme?

– Eram mulți, a trebuit ca fiecare să se acomodeze împrejurărilor, am crescut în înțelegere, cinstindu-ne unul pe altul, dar și pe vecini, care au trăit în sat, în partea aceasta a satului numită colonia Petőfi-telep. Oamenii îi ziceau „satul cel nou”, fiindcă în partea aceasta a satului s-au împărțit loturi după 1920. Atunci au început oamenii să-și construiască casele din pământ bătut.

– Cum s-a desfășurat viața membrilor familiei?

– Devenind adulți au înaintat în viață, fiecare dintre frați au înșușit câte-o meserie sau au lucrat ca munci-

tori instruiți. Toți au avut loc de muncă la întreprinderea ERDÉRT, la MEZŐGÉP, la Cooperativa BÉKE sau la uzinele din Bichșciaba. Fiecare dintre noi s-a căsătorit având unu sau doi copii. Ne-am construit propriile case. Acum cei mai mulți sunt pensionari.

– Ați obișnuit să vă întruniți?

– Anul trecut, fratele Ștefan a împlinit 77 de ani. Cu ocazia aceasta, fiul și familia lui Feri a organizat o serbare la care toți cei 9 frați am fost invitați și toți am fost prezenți. Ospătarea a fost reciprocă, noi l-am sărbătorit cu ocazia aniversării cu diferite cadouri, primind și fiind ospătați cu tocană de porc, cu răchie, bere, vin, copiii cu suc. Toți ne-am simțit bine, ne-am bucurat de întrunire și de revedere.

Legăturile de sânge au fost importante întotdeauna între românii din Chitighaz. Aceste legături le trăiau prin ajutorarea reciprocă, prin vizite, prin relații sufletești în zilele de bucurie și în cele de întristare. A fost firesc să trăiască și să-și păstreze caracterul religios, pe cel național și limba maternă română, limba familiei.

Maria Sarca Zombai,
Chitighaz

